

JOAN GARÍ

Històries particulars

Llegia aquests dies, amb l'avidesa golluda que segrega un bon llibre, l'últim lliurament del diari del lleonès Andrés Trapiello. *Do fuir* és el volum que fa nou d'un propòsit inaudit, iniciat l'any 1990, consistent a endossar-nos cada any uns quants centenars de pàgines amb el relat més o menys minuciós de la vida de l'escriptor, a cavall entre Madrid i un petit poble extremeny. *Salón de pasos perdidos* s'anomena tot plegat, i és, sense cap dubte, un dels projectes literaris més interessants sorgits al caliu displicent del canvi de segle. Trapiello en parla com d'"una novel·la en marxa" i amenaça ja, amb la complicitat de l'editorial (Pre-textos) amb una caterva de títols de "pròxima publicació".

L'experiment em sembla de totes totes envejable. No ja vist des de la nostra literatura, sinó fins i tot –i fins on jo sé– en el marc de la flamant pàtria de l'euro. Difícilment trobaríem, en un temps de postindustrialització literària, un projecte tan sòlid, persistent i conscientment minoritari. Hi trobe, des del nostre camp, un precedent: Rafael d'Amat i de Cortada, baró de Maldà.

Amat, com se sap, és l'autor de *Calaix de sastre*, dietari minuciós que es desplega al llarg de seixanta volums (!), començats el 1769 i finalitzats dos anys abans de la mort de l'autor, esdevinguda l'any 1818. Al capdavant, el *Salón* de Trapiello s'inscriu en l'òrbita d'aquesta excitació incontrolada de l'escriptura, de la concepció de la literatura com una eina de substitució de qualsevol altre mecanisme de captació de la realitat.

Dic que el lleonès em recorda Amat i no hi fique cap voluntat malèvola. És ben sabut que el minuciós grafòman barceloní fou un matusser estilísticament parlant, un tafaner cordial dedicat a fer una "gran crònica de fets trivials", com en va dir Antoni Comas. I els fets en qüestió no eren sinó les festes i celebracions locals, l'arribada al port de

nous vaixells, les anades i vingudes nobiliàries i reials, les pestes, aiguats i altres desastres o els àpats rituals al voltant de la societat gastronòmica *avant la lettre* "Col·legi de la bona vida" (sic). Cap voluntat de judici estètic, de transcendència, d'estil: una llàstima, si es vol. D'això, em sembla, abans se'n deia "decadència".

Trapiello, admirador per cert de Pla però més de Marià Manent, em recorda molt el baró divuitesc: aquesta persistència compulsiva cap a l'apunt més

La història també es nodreix de singulars relats, esmicolats, curiosíssims i a vegades frenètics.

o menys diari, aquesta fidelitat a les pautes genèriques prèviament delimitades, aquesta sensació autoobservada d'anacronia pura. Anacrònic, caldria precisar, és el lleonès, i no el barceloní. Quan Amat ompli els seus quaderns, al capdavant, està fent de rebesnét insospitat de l'ínclit Michel Eyquem, senyor de Montaigne; ahora, es correlaciona amb els enciclopedistes gavatxos, que d'altra banda tant odia; però sobretot es constitueix en precursor de tantes coses, començant pel periodisme i tota l'excitació memorialística (europea, ai las!) de la seua posteritat.

Trapiello, al seu torn, és un home adicte al club de les opinions contundents però sortosament aliè als cops de pit diu que polítics de després de la política. Essencialment, es tracta d'un escrip-

tor que se sent immensament còmode argumentant i adjectivant –vivint– com fa setanta o vuitanta anys. Manufactura els seus llibres mentre es guanya les garrofes en suplement de paper cuixé. Però és en els diaris –atenció– on no oblida rituals apel·lacions al "lector futur", perquè aquest hi reconega "l'època que ens ha tocat viure".

I en això arribem al cor de la qüestió. Tot diari és un missatge en una botella, el gènere ideal per a passar desapercbut al lector contemporani i ser retrobat, sa i estalvi, per la santa posteritat. Al capdavant, la història –i no només la història literària– també es nodreix d'aquests relats singulars, esmicolats, curiosíssims i a vegades frenètics. És així com operem amb el *Calaix de sastre*, una història particular on aprendre la lletra petita del seu temps. Però avui, amb la separació tan radical entre la literatura i la resta de les indústries de la intel·ligència, quin sentit té la pulsio dietarística més o menys íntima? Què descobriran d'aquí a dos-cents anys els qui desempolseguen els volums on un escriptor compulsiu ens conta com escolta la ràdio, passeja el gos, escura els plats o, quan pregunta als seus fills si volen assistir a la matança del porc, aquests contesten que prefereixen jugar amb la megadrive?

Ens fem –ens fan– anacrònics a marxes forçades i potser ja només ens quede el recurs de preservar el jo –per al "lector futur" i per a l'incaut contemporani, si es vol– en gèneres que en la guerra del Francès ja resultaven sospitosos. "Els diaris –escriu Trapiello– són a la literatura el que el iogurt a la dieta: un privilegi de les nacions ben alimentades". Des d'aquesta literatura un poc anorèctica, un sent enveja sana del seu projecte (im)possible. I desitja llarga vida al seu autor. No només per a viure-la: sobretot –sobretot– per a contar-la.

Assagista i escriptor